Kelengyeláda (cassone) - a Griselda-történet jeleneteivel

Bútorgyűjtemény

Leltári szám:	70.258.1
Alkotó:	közép-itáliai mester
Gyár / műhely:	Közép-itáliai asztalosműhely
Készítés ideje:	1480 KÖRÜL
Készítés helye:	Umbria (feltehetően)
Anyag:	nyárfa
Technika:	aranyozott; faragott; festett
Méretek:	szélesség: 154 cm mélység: 52 cm magasság: 51 cm

A kelengyeláda homloklapján Boccaccio egyik novellájának (*Decameron*, X/10) főszereplője, az eszményi hitves, Griselda legendás alakja jelenik meg, aki férje iránti, feltétel nélküli, odaadó hűségét három kegyetlen próbatételt kiállva bizonyította be. Az umbriai tájba komponált középső lovasmenet két szélén Griselda eljegyzésének és visszafogadásának bemutatását láthatjuk. A Griselda-történetek a bútor rendeltetésével összhangban kerültek a reneszánsz kori menyasszonyi ládákra, amelyeknek legszebb példáit a modenai Galleria Estensében, a bergamói Accademia Carrara gyűjteményében (ld. itt) és a firenzei Serristori-palotában találjuk. Utóbbi két láda Francesco di Stefano Pesellino (Firenze, 1422 – Firenze, 1457), illetve tanítványai munkája.

Pesellino a toszkán *cassone*- és *predella*-festészet jeles képviselője, fantáziadús piktúrájára széles mesélőkedv és költői hangvétel jellemző. Pesellinón és követőin kívül Filippino Lippi (1457-1504) iskolájában kedvelték a Griselda-novellákat. A budapesti láda feltehetően az 1480-as években készülhetett. Festője nem azonos azzal a Griselda mesterrel, akinek táblaképeit a londoni National Gallery-ben, illetve a budapesti Szépművészeti Múzeumban találjuk. (Az utóbbi festmény Tiberius Gracchust ábrázolja.) A 15. század derekától Firenzében tíz, kifejezetten ládafestésre specializálódott műhely is működött. Két festő – Marco del Buono (1402-1489) és Apollino di Giovanni (1417-1465) – a lehető legnagyobb pontossággal vezette 1446 -1463 között közös műhelyük ránk maradt üzleti könyvét. Tőlük tudjuk, hogy a ládák megrendelője többnyire a menyasszony apja volt, de mellette olykor a vőlegény neve is előfordul. Ilyen esetben feltételezhető, hogy páros megrendelésről van szó, hiszen a házasságba nemcsak a menyasszony, hanem a vőlegény is magával vitte hozományát: ékszereit, könyveit, ruháit, kelengyéit, apróbb berendezési tárgyait. Az itáliai *quattrocento* ládaelőlapok ábrázolási, tagolási, komponálási módja a fekvő formátumból eredően is szoros rokonságot tart a középkori szárnyasoltárok nem mozgatható ún. *predella*-képeivel. Olykor a *cassone*-képek és a *predella*-képek mestere azonos, például az umbriai Amico Aspertini esetében is, akinek 1450 körül festett Szent Jakab történetét a budapesti Szépművészeti Múzeumban, cassone-képét a madridi Pradóban őrzik.

A bútor eredetileg vélhetően a padovai Findi család valamely tagja számára készülhetett a 19. század közepe óta erdélyi, majd magyarországi magántulajdonban volt.

Irodalom

- Szerk.: Horváth Hilda, Szilágyi András: *Remekművek az Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből. (Kézirat)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2010. - Nr. 11. (Vadászi Erzsébet)
- Batári Ferenc, Vadászi Erzsébet: *Bútorművészet a gótikától a biedermeierig*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2000. - p. 22. (Nr. 1.)
- Szerk.: Pataki Judit: *Művészet és Mesterség. CD-ROM*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1999. - fa, bútor 1.
- Szerk.: Lovag Zsuzsa: *Az Iparművészeti Múzeum. (kézirat)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1994. - Nr. SZ/1.
- Szerk.: Péter Márta: *Reneszánsz és manierizmus. Az európai iparművészet korszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1988. - Nr. 3.
- Vadászi Erzsébet: *A bútor története*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1987. - 79, 27.
- Szerk.: Voit Pál, László Emőke: *Régiségek könyve*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1983. - p. 23., 14. kép
- Szerk.: Radocsay Dénes, Farkas Zsuzsanna: *Az európai iparművészet remekei. Száz éves az Iparművészeti*

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

Múzeum 1872-1972. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1972. - Nr. 52

